

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна
примірника
16 сот.
На провінції
20 сот.

політична, економічно-суспільна часопись.

(Редакція Руська ч. 3.)

Виходить що дні
рано крім не-
ділка.

Гетьман не зрік ся поділу Галичини!

„Нова Рада“ з дня 16. серпня с. р. до-
носить:

„З певних жерел нас повідомляють, що
вістки, які появились в закордонних газетах
(особливо галицьких) про те, ніби п. гетьман
добровільно зрік ся стояти на ґрунті певних
умов що до поділу Галичини в звязи з Бере-
стейським договором і ніби дав на се свою
письменну згоду, не відповідають
дійсности. Єсть підстава думати, що
справа поділу Галичини далеко ще не вирі-
шена, і через те робити якісь остаточні ви-
сновки що до цього, поки що передчасно“.

В справі сій і онодішній „Nowy Dziennik“
приніс вістку від свого кореспондента, який
каже ось що:

„Довідаю ся від добре поінформова-
ного політика, котрий що-йно вернув з Ки-
їва, ближших пояснень про занульоване тай-
ного договору, який дотичить поділу Гали-
чини“.

Гр. Форґач заявив найзвичайніше геть-
манови, що австро угорське правительство не
признає тайного договору про поділ Галичи-
ни, та запитав гетьмана, як він супроти цього
ставить ся. Гетьман відповів, що протестує
проти цього, однак на жаль Україна не має
ніжкої сили, що би вимусити додержання дого-
вору. На підставі послідних слів доніс граф

Форґач міністрови Дорошенкови, що гетьман
згодив ся на анульоване договору.

У Дорошенка повторила ся та сама спе-
на, що у гетьмана. Гр. Форґач доніс опісля до
Відня, що українське правительство — зрі-
каєть ся додержання договору. Німецький по-
сол заявив українському правительству, що
супроти австрійського становища не може в
сій справі нічого вліяти“.

Пригадуємо, що коли в однім львівським
дневнику з дня 21. липня появилася вістка
(„з Берліна, з найпевнішого жерела“) будь-
тоби „гетьман Скоропадський на бажанє Фор-
ґача зрік ся наставати на виконанє тайного
договору“ в справі поділу Галичини, ми від-
несли ся до неї критично. А вже цілком тре-
ба було осудити лайку „Буковини“, органу
п. Василька, яка теж посилала сю „найпе-
внійшу вістку“ під сензаційним заголовком:
„Зрада“.

Тепер той сам львівський дневник но-
тує, що „містерія розпочинає спровола про-
ясняти ся“.

Шкода, що затемнювано її без потреби
і належної основи!

падського в інтересах „одного, що держить з
трудохим народом“.

Високо поставлена особа в першій рече-
ню розмови „не сумніваєть ся в добрій волі
гетьмана“ на те, що би в цілій решті розмови
навести все, що може свідчити проти гетьма-
на. Треба признати, що розмова сконструова-
на з чималою мірою хитрости. Гетьман „міг-
би угрупувати свою позицію“ — каже добро-
зичливо згадана особа, а такж тут зараз і
пригадує, що та позиція „все таки не визна-
на ніякими установчими зборами не потверд-
жена, — а просто узурпована“. Особа згадає
на, кони аграрного радикалізму (цікаво, де те
в Австрії такі високопоставлені радикали ви-
водять ся?), говорить про трудову мужицьку
масу, про мужицьку державу, про Данію і
Норвегію та про се, що сам гетьман має
40.000 десятин землі. Все те булоби гарно і
в порядку, а навіть дуже симпатично, якби
не те, що згадана особа якось дивно здержуєть
ся з виголошуванем подібних поглядів про
Галичину.

Високопоставлена особа обурює ся,
або з жалем говорять про патрулі, що їздять
по Україні насаджують поміщиків, і розстрі-
люють тих, котрих вказують поміщики.

„Приходить карна експеди-
ція. Села горять, люди в'єхять
на гиляках. Руїна“.

Підозрілий радикалізм.

Мабуть ніхто не стане нас підозрівати
є надто велику здержаність та поміркова-
ність у питаннях національно-політичної та
соціальної природи, однак ми є противники
всякої демагогії, себто войована далекойдучи-
ми кличами, яких „здійсненє в даний момент
неможливе, або висуванє радикальних кличів
для зовсім не радикальних, особистих, пар-
тійних, чи яких інших цілей. Ми є щирі
прихильники аграрної реформи і з політичних і
соціальных мотивів уважаємо її коначною по
обох боках кордону. Коли однак в зимі на
псевдонароднім зїзді секретар „Народного
Комітету“ ненадійно виступив з рефератом
про аграрну реформу, ми заняли критичне
супроти сеї справи становище, свідомі того,
що видвигненє тої справи є не на часі, бо в
даних обставинах не було ніяких виглядів на
її реалізацію, а ворогам давало ся оруже про-
ти наших правдо-політичних домагань, що й
справді здійснилось, бо „Czas“ та інші поль-
ські дневники сейчас зробили з того приводу
ляри, містачи цілий ряд інтриґуючих статей,
які певно були відповідно зреферовані перед
ультраконсервативним Віднем, що й мало
вої наслідки, як видно з цитованих недавно
нами статей о. Шміда, поміщених в „Reichs-
ost-“: де він заявляє ся проти утвореня

окремого українського коронного краю як-раз
тому, що би Українці не могли переводити в
житє своїх соціально-аграрних експери-
ментів“.

Таксамо є ми прихильниками крайно
демократичного режиму і аграрної реформи
в українській державі, але розумієть ся, ре-
форми раціональної, а не фантастичної, рефор-
ми, опертої на індивідуальній селянській вла-
сности, а не на соціалізації землі. Однак у-
важаємо, що сї далекойдучі кличі не сміють
служити до того, що би на Україні викликати
заколот або інтриґу. Аграрна реформа, наді-
ленє селянства землею — се надто важний і
надто вибуховий матеріал, що би нам оперу-
вати з легкої руки для цілей, котрі з самою
реформою, аграрним радикалізмом та з інте-
ресами українського селянства мабуть дуже
мало мають спільного.

З тих мотивів мусимо висловити своє
здивованє, що „Діло“ ч. 188. під богато запо-
відаючим заголовком „За аграрну реформу
на Україні“ помістило розмову з якоюсь високо постав-
леною особою, яка служить при ц. к. армії
на Україні, а котра то розмова тхне аж надто
підозрілим радикалізмом, а як ділість є нічим
лишим, як кампанією проти гетьмана Скоро-

ський міністер здоровля др. Горбачевський. Український народ хоче побачити свого міністра, а то сям більше, що здоровле в краю стоить фатально. Чахлітка, плямистий тиф, віспа, дифтерія майже не переводять ся. А надто чотири роки війни принесло населеню страшну язву венеричних недуг. Цілі села і околиці є заражені. Се полишили за собою перемарші і постої військ. Сему належить скоро зарадити і не дати язви поширити ся. Належить перевести окрему санітарну організацію для борби з венеричними недугами — заснувати лікарські експозитури, шпиталі, кураційні оселі то що. Візита міністра здоровля є для населеня Галичини дуже конечна — населене жде на него дуже.

Взагалі у східній Галичині міністри не одно могли би зробити для загони раи, викликаних найстрашнішою в світі війною.

Україна і Росія.

„Reichspost“ з 19 серпня пише: В віденських кругах українських парламентаристів слідно, як укр. пресове бюро доносить, збережено, що український президент міністрів „квапить ся“ говорити про можливість сполуки України з Росією. Переяславський договір спричинив упадок української державности і замітно ослаблене національного почування. Кождий розважний, національно свідомий Українець по сям і по тім боці кордону, мусять з розвагою великих небезпек з боку Росії, кожду сполуку з нею відкинути як найбільш рішуче.

Крим для України?

„Одесский Листок“ доносить: Подорож українського президента міністрів Лизогуба до Берліна має стояти в звязи з прилученем Криму до України і з управильненем границь в Донщині.

Донщина приступить мабуть до федерації з Україною.

Подорож міністрів по Галичині.

Преса доносить, що до Галичини мають приїхати міністри: Гоман, Віммер, Мадейський і Галецький. Метою поїздки має бути інспекція відбудови краю і господарства. Польська преса згадує при сям, що міністрам товаришити має предсідник польського Кола др. Тертіля. Товариство міністрам дра Тертіля оскільки ходить про західну Галичину є цілком оправдане і слушне.

Краківський „Nowy Dziennik“ приносить вістку, що із подорожи по Галичині має польський міністер Галецький зложити правительству звіт про настрій, який панує в Галичині в справі польської розв'язки.

Коли міністри на правду з користю для відбудови краю хочуть відбути інспекційну подорож по східній Галичині, то можуть се зробити в товаристві українських послів. Бажаєм було би, щоби приїхав також україн-

Поляки проти осередних держав.

Німецькі часописи донесли, що в боях над Марною взяли участь по стороні Французів польські війська.

Парисський „Matin“ описує подробиці події, коли дня 29-го липня Поляки, здобувши важний воєний об'єкт ворога, привели з собою 20 машинних крісів і кількасот полонених Німців, після сього польські відділи вдержали п'ять страшних ворожих наступів, а один капітан Поляк, який мимо рани, не хотачи піддати ся, кидав на Німців гранатами, справив своїм хоробрим приміром, що Поляки здобули на Німцях 300 м. терену.

Привіт Люблянці від президії Польського кола.

З нагоди висланя привітної денешні від президії „Польського кола“ на свято в Люблянці, „Neue fr. Presse“ робить слідуєчі уваги:

З сеї відомости можна бачити, як слабкі є основи для більшости, яка могла-б бути утворена з Поляків і Німців. Далі можна з сього зміряти силу всепольських впливів на теперішню управу „Польського кола“. За протяг десятків літ, від коли існує „Польське коло“, воно не пішло ні раз так далеко в своїх заявах звязи з партіями, які противорічать союзови, заграничній політиці і Німцям в Австрії. Яка думка буде при тім перед „Польським колом“, годі відгадати... Чи дійсно воно хоче підпирати політику, якої останною цілю є будова самостійної чесько-східно-славянської держави. „Коло“ вибрало відповідний час для сеї заяви, годі коли Англія хоче признати чеську національну Радупанів Масарика і Бенеша як правительство. Сі любощі з партіями, які ведуть політику розкладу Австрії, не стануть зиском для польського народу і не можуть облегчати праці парламенту.

Президія „Польського кола“ складає ся з голови посла Тертіля і послів гр. Базоровського, Стацінського, Кендзьора і Зеленецького.

Домброва для Німеччини.

„Vossische Zeitung“ доносить з Вроцлава з дня 19. с. м., що питає управильнення границь і будучі торговельні зносини Горішнього Шлезка були предметом нарад так на заальбурській конференції, як і підчас стрічи в головній кватирі, де осягнуто засадничу згоду в питаню регуляції границі. Будучі конференції усталять подробиці. Докладно обговорювано також доставу сирівців для горішньо-шлезького промислу. З австрійської сторони признано конечність заосмотрени Горішнього Шлезка в сирівці. При сям порушено спра-

ву прилученя (до Горішнього Шлезка?) домбровської углевої китловини. З австрійської сторони не було поважнішого спротиву в справі урегульована терену вуглевих і цинкових ковитів Бендзіку, Олькуша і Велюня.

Побіда большевицьких військ над Доном.

Стокгольм, 20-го серпня. (Тюб.). — Тутенна большевицька часопись „Folkets Dagbladet Politiken“ довідує ся через національну соціалістичну комісію з Москви, що війська совітів побили найздійн корпус Англіїців коло Архангельська—Омеги і віднесли блискучу побіду. Також над Доном побороли війська совітів англійського противника і йдуть побідно вперед.

В італійськiм полоні.

Відень, 19 серпня. З воєної кватирки доносять:

Італійці роблять найбезоглядніші зусилля, щоби австро-угорських полонених, передовсім славянської народности, приволокти до виконувана воєної служби проти військ їх вітчизни. І так утворили вони чеський леґіон і відділи південних Славян, уживаючи до сього підступу і брехні. Бездоганно заховують ся особливо Українці, задля чого їх не приділяють до славянських таборів полонених. Так названий румунський леґіон складає ся поки-що майже з самих офіцирів і декількох інтелігентів, мужва натомість не хоче нічого знати про ломане присяги і перехід під італійські стяги. До польського леґіону увійшли тільки колишні польські леґіонери, ц. к. офіцири Поляки держать ся присяги. До сього, що мужва польської народности не дала ся зворохобити, причинила ся обляюча праця жидів(!).

Сю проаґанду Італійців годі далі Австро-Угорщині збувати мовчанем. Хоча в аш Славяни держали ся і держать без доганя — то годі, щоби Італійці з таборів полонених робили табори злочинців і наколи се посту поване не змінить ся, Австро-Угорщина при мінить репресії, які будуть тим доскульнійші що в нас є о много більше полонених Італійців, чим там наших австро-угорських, зглядно бесаксько-герцоговинських військових.

Англійсько-французька офензива.

Берлін, 21. серпня. Урядово. Коло Невберкен, Мервії і на полудне від ріки Лі відбили ми на полях перед нашими новими позиціями англійські наступи піхоти. Скоро-стріли і артилерія спричинили ворогови много страт. Вої піхоти йдуть по обох боках ріки Скарпи і на північ від Анґри.

На північний захід від місточка Роє на дивізія, зложена з гвардейців і долішньосаських резервових полків, що вже від 9. серпня стоять в огни, відбила сильні приступи неприятеля. Ми зробили наступ зі своєї сторони і взяли полонених. Між Авром і Оазою сильний артилерійський огонь.

По обох сторонах Круномесній на північ і схід від Ласіні і на узгір'ях на північний захід від міста Ноайон робив неприятель кілька разів наступи, які відбито огнем і протинаступами. Настали битва між Анкрою і Авром, після донесень військ розбито нашим огнем від 8. серпня більше як 500 танків.

Межи ріками Оазою і Бном розпочав ся ожидааний наступ неприятеля в цілі прорваня наших становищ. Після сильного артилерійського огня пішли на наступ на просторони 25 кілометрів білі і чорні Французи, при підмозі чисельних еанею. Частиною вдерли ся вони до наших окопів. Около полудня зломано перший напір неприятеля на лінії Карль-

